

Поетът Недялко Йорданов

ИСКАМ ДА ВЯРВАМ, ЧЕ ПОЕЗИЯТА НЕ Е БЕЗСИЛНА И БЕЗСМИСЛЕНА

● Поетът трябва да притежава застраховка „Гражданска отговорност“ не само като документ, а и като свой неизменен закон, когато пише стихове

Поетът Недялко Йорданов е роден на 18 януари 1940 г. в Бургас. Завършва гимназия в Бургас през 1957 г. и Софийския университет, специалност българска филология, през 1962 г. Една година е учител по литература в гр. Малко Търново. От 1963 година до сега работи единствено в театъра. До 1983 година е драматург на Бургаския драматичен театър „Адриана Будевска“, а от 1983 г. до 1990 година е художествен ръководител на същия театър. От 1990 г. до 1999 г. е драматург и режисьор на театър „Възраждане“, София. Издал е 48 поетични книги, написал е 32 пиеси, преведени и играни в 18 страни в Европа и Азия. Режисьор е на много театрални и телевизионни постановки и филми. Написал е музиката на 62 песни. Изнесъл е над 500 авторски концерта в България и в чужбина.

н Йорданов, в последната ви книга „От себе си не си отивай“ съвсем ясно е показано как всеки един от нас малко или много е бил пионка и мишена в ръцете на партийната власт. И как зад всички лозунгови идеали на практика се оказва, че човек за човека едва ли не е предател. Как оцеляваха въпреки това приятелството и любовта тогава?

Не съм целял да показвам тенденциозно какво е било миналото ни. Напротив. Мисля, че съм бил възможно най-обективен и пунктуално документален. Мемоарите обикновено страдат от субективизъм. Това трудно може да се избегне, но документите няма как да не дърпат към достоверността и истината. Затова романът ми е пълен с цитати на статии, дневници и писма. Времето, в което премина младостта ми и 50 години от живота ми, беше интересно и сложно време. Не бих казал, че съм бил нещастен тогава, макар че какво ли не сполетя мене и моето семейство. Опитвах се да разкажа не толкова за себе си, а за много мои, мъртви вече, приятели, за театъра, в който работих 27 години, за града, в който се родих, пораснах и остарях.

Вие сте доста носталгично настроен към миналото с водоразделна дата 10 ноември 1989г., която за по-младото поколение не поставя такава рязка гра-

ница между преди и сега. Във всяко едно време се изявяват като бунтар. И сега като че ли се съпротивлявате на действителността. Каква е за вас същностната разлика между двата бунта - този преди 10 ноември и този след тази дата?

Бунтар не е точна дума. Няма човек, който да не е „бунтар“ в някакъв смисъл. Зависи срещу какво се бунтуваш. Масовият бунт никога не ме е привличал. Дори - обратното - вътрешно съм се бунтувал срещу масовия бунт. Този на „комунистите в Сибир“ или този на палежа на Партийния дом и парламента. Просто съм следвал вътрешния си глас и интуиция. Преди десети ноември съпротивата срещу догмите беше задължителна за твореца, ако той искаше да се запази като самобитност. Да си изработи имунитет срещу задължителната конюнктура. Днес се иска още по-силен характер, за да продължаваш да твориш във времена на нова конюнктура. Икономическа. Зависимост от подаянията на богатия меценат, който иска да те закачи като украшение на ревера на лъскавия си костюм и да те използва за индουλгенция на изпраните си пари.

Биха ли могли да бъдат

преодолени човешките страдания и нещастия, ако помним историята?

Много философски въпрос. Но мисля, че човечеството въпреки всичко се учи от собствената си история. Изработва си с вековете някакъв имунитет срещу големите си предишни грехове. Как иначе би оцелявало. Милион години - от пещерата до интернет. Макар че в природата на човека насилието е толкова дълбоко вкоренено, че е станало негова същност. Но негова същност е заедно с това и любовта, милосърдието и разкаянието.

Как възприемате днешното социално разслоение и дали действително демокрацията оправда надеждите на хората?

Ужасно е това, което става с милиони българи днес. С пенсионерите, с безработните, с хората с увреждания, с децата без родители... не е нужно да продъл-

името на много хора, камо ли от името на моите колеги. Всеки, застанал над белия лист или над клавиатурата на компютъра, отговаря сам за себе си. Лично аз бих искал да остана верен на самия себе си. Такъв какъвто съм бил и съм толкова много години. Лош или добър, слаб или силен - това съм си аз. С всичките си грехове и добродетели, поражения и победи. Затова и толкова време вече пиша своите спомени. Аз не ги пиша, по-скоро изживявам отново живота си. Страдам и се радвам също толкова силно и болезнено, както е било някога. Затова и мотото ми е:

От себе си не си отивай. Със себе си живеи. Хей, аз, за твоят съпротоива към моя свят, здравей!

А може ли поезията и изобщо словото да бъде използвано като оръжие срещу злото? Словото въздейства, но дали може да променя?

Искам да вярвам, че поезията не е безсилна и безсмыслена. Това, че хилядолетията съществува, че можем да се вълнуваме от Омир и Данте, от Шекспир и Пушкин - говори, че в човека съществува и тази божествена струнка, ко-

Мисля, че не съм изостанал от съвременните и съвсем пресни постижения на човешката цивилизация. Интернет е наистина най-голямото изобретение на човечеството за сближаване и взаимно разбиране на хората от всички точки на планетата. Изумително откритие наистина. По-велико от телевизията, защото в телевизията не си участник, а наблюдаващ. А в интернет общуваш като самостоятелна личност. Не съм привърженик на четенето на книги по интернет. И не вярвам това да има кой знае какво бъдеще. Вярвам в консерватизма на хората, в прелистването на страниците не с мишката, а с пръстите, които се докосват до хартията. Ако все пак книгата като книга изчезне някога, това означава, че тя ще стане библиографска рядкост за нашите праправнуци. И цената ѝ ще се повиши много. Затова призовавам - правете капиталовложения от сега, като купувате книги!

Къде се чувства застрахован поетът?

За себе си мога да кажа, че не съм имал необходимост от „застраховане“. В метафоричния смисъл на тази дума. Никога предварително не съм се заричал да се предпазвам от риск. Това не означава, че съм бил неразумен и безотговорен.

Но просто съм вярвал в своята щастлива звезда. Всъщност като си помислим, никой човек не вярва сериозно, че ще умре и че никога няма да

съществува повече. Нали религиите са именно потвърждение за безсмъртието на човека. За живота след това, което наричаме смърт. Някои религии дори проповядват, че истинският живот е именно след напускането на земните ни дни. Какво е животът всъщност? Влизаш от една врата и излизаш през другата. За да влезеш отново през следващата. И така до безкрай.

Вие лично застрахован ли сте?

Застрахован съм като всеки шофьор за „Гражданска отговорност“. Поетът всъщност е един шофьор, който пътува със своята поезия и я разнася по пътищата между хората. Затова застраховката „Гражданска отговорност“ е задължителна. Поетът трябва да я притежава не само като документ, а и като свой постоянен и неизменен закон, когато пише своите стихове. Да бъде отговорен пред своите съграждани, ако иска те да го уважават и дори обичат.

Разговаря
МАРИЯ МИТЕВА

жавам такъв печален списък. Всички ние сме свидетели на страхотната бедност - повсеместна бих казал, особено в провинцията. И заедно с това на фрапиращото и откровено демонстрирано богатство на стотина олигарси. Все още ние - излезлите съвсем наскоро от социализма - не можем да свикнем с това. Непонятно ни е как може един човек - например цитираният наскоро в една европейска класация за най-богатите хора в Европа Васил Божков, да има няколко милиарда долара, а миньорът Васил Божков, от Бухово, който цял живот е прекарал под земята, да получава пенсия 150 лева. Трябва ли да свикнем с това? Да го приемем за нормално? И да искаме и да не искаме - това е факт. „Тъй върви светът“ - беше писал някога Христо Ботев. Във всеки случай - никой не си представяше така демокрацията. Не искам да бъда черноглед обаче. Оформя се една средна класа, която за щастие се умножава - тази на предприемчивите и честни бизнесмени, които рискуват, разчитайки на своята инициатива, на своето трудолюбие и на своя късмет. Уважавам тези хора, в тях е бъдещето на една развита, съвременна европейска държава, каквато ще стане един ден България.

На какво е верен днешният поет?

Не обичам да говоря от

НЕДЯЛКО ЙОРДАНОВ

НЕ ОСТАРЯВАЙ, ЛЮБОВ!

Не остарявай, любов, във телата ни топли и слети. Ах, неуверена нежност още в очите ни свети и подозрително блясват шпаги от минали страсти - звън на решителна битка за невъзможното щастие.

Не остарявай, любов, толкова страшна и дълга. Опроверганото време ляга унло на хълбок. Нека все така да гризеш на надеждата острия зальк - късно е вече да спреш, рано е да се прощаваш.

Не остарявай, любов, чуваш ли, много те моля. Кой те гримира така в тази изтъркана роля, кой в този смешен костюм глупаво те е облякъл - всичко е само игра, всичко е само спектакъл.

Не остарявай, любов! Ето, завесата пада - кратък поклон и тръгни - гола, нахална и млада. С нокти и зъби докрай своята чест отстоявай. Не остарявай, любов, моля те, не остарявай!